

CI NE vetrnim elektrarnam na Ojstrici

Dravograd, 15. 9. 2025

MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

Langusova ulica 4

1000 Ljubljana

ZADEVA: PRIPOMBE NA OSNUTEK UREDBE O MEJNIH VREDNOSTIH KAZALCEV HRUPA V OKOLJU

Spoštovani,

v imenu **Civilne iniciative NE vetrnim elektrarnam na Ojstrici** posredujem pripombe in predloge k objavljenemu osnutku Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (43/18, 59/19, 44/22 – ZVO-2), v zvezi z obveznostjo Vlade RS, da v skladu z odločbo Ustavnega sodišča RS U-I-441/18-23 z dne 6. 7. 2022 odpravi ugotovljeno protiustavnost najkasneje do 22. 7. 2023.

V CI ne VE na Ojstrici, žal, ugotavljamo, da se državljanom vsiljuje nestrokovno pripravljen in zdravju škodljiv predlog Uredbe o mejnih vrednostih hrupa (Uredba).

Žal je predlog predpisa skoraj enak sedanji Uredbi, ki jo je Ustavno sodišče (US) razveljavilo leta 2022. Nedopustno je, da na MOPE ponavljate vse napake iz postopka leta 2017 in da postopek sprejemanja predpisa spet vodijo isti ljudje, ki so že dokazano (odločba US) leta 2017 postopek vodili nezakonito.

Tudi ta osnutek je razgrnjen **brez strokovnih podlag, brez opredeljenih ciljev in razlogov za takšna znižanja zaščite, brez študije o vplivu sprememb na zdravje prebivalcev** itd., s čimer je okrnjena možnost za kvalitetno razpravo.

Žal predlog uredbe NE zagotavlja varovanja zdravja in okolja pred okoljskim hrupom.

Nedopustno se zdi, da Ministrstvo vztrajno ignorira pozive, med drugim tudi poziv Varuha človekovih pravic, ki je zahteval 3. 5. 2024, da se nizkofrekvenčni hrup uvrsti v uredbo. MOPE je obljubil, da to stori do konca leta 2024, pa ni.

<https://www.varuh-rs.si/obravnavane-pobude/primer/nespostovanje-pravne-drzave-in-nerazumno-zavracanje-pomoci-drugega-resorja-botrujeta-zastoku-pri-nov/>

Enako je zahtevalo Ministrstvo za zdravje 6. 6. 2024, ko je MOPE z dokumentom številka: 354-54/2024-4 - **Pobuda za ureditev zakonodaje glede nizkofrekvenčnega hrupa v okolju in problematike vplivov okolja na zdravje ljudi v okviru celovite presoje vplivov na okolje ...** (priloga) pozvalo, naj to področje uredi, pa s strani ministrstva nobenega upoštevanja.

V zadnjih nekaj letih je bilo objavljenih več mednarodnih dokumentov s področja okoljskega hrupa, ki povzemajo rezultate širokih raziskav in ugotovljenih škodljivih učinkov okoljskega hrupa na zdravje ljudi, npr. Smernice na področju okoljskega hrupa, ki jih je izdala Svetovna zdravstvena organizacija leta 2018 (dostopne so na povezavi <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289053563>), poročilo o že doslej uspešni uporabi teh smernic v različnih EU državah iz leta 2023, to poročilo je dostopno na: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/369233/WHO-EURO-2023-7658-47425-69687-eng.pdf?sequence=3> in letošnje poročilo Evropske agencije za okolje (EEA, dostopno na: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/environmental-noise-in-europe-2025>), ob njem je posebej objavljen tudi povzetek za pripravljalce politik in predpisov (Summary for policy makers).

Z vidika vseh teh novih spoznanj, od številnih zdravstvenih posledic do znatnih ekonomskih, je povsem nesprejemljivo, da je MOPE pripravo uredbe zaupal isti ekipi (Tone Kvasič in Tanja Bolte), ki je že pred leti dokazala, da nima niti ustreznih kompetenc niti pripravljenosti za izdelavo ustreznega, družbeno sprejemljivega predpisa s področja varovanja zdravja pred okoljskim hrupom. Tudi Komisija za preprečevanje korupcije je takrat prepoznala korupcijska tveganja v povezavi s tem predpisom.

PRIPOMBE NA UREDBO 2025

1. Pravna podlaga in skladnost z evropsko zakonodajo

V osnutku uredbe so navedene določbe ZVO-2, manjkajo pa neposredne reference na Direktivo 2002/49/ES in Komisijsko direktivo 2015/996/EU, kar izpostavlja tudi Ustavno sodišče RS.

Predlagamo dopolnitev obrazložitve z navedbo teh direktiv in pojasnilom o njihovem prenosu v slovenski pravni red.

2. Javno sodelovanje

Ustavno sodišče je že ugotovilo protiustavnost prejšnje uredbe zaradi pomanjkljive javne participacije. Tudi novi osnutek ne vzpostavlja jasnega mehanizma za zbiranje, obravnavo in objavo odzivov na pripombe.

Predlagamo uvedbo sistematičnega postopka javne obravnave, z obveznim poročilom o odzivih Ministrstva.

3. Ustavna skladnost in Aarhuška konvencija

Predlog uredbe v veliki meri temelji na obstoječih določbah, ki so bile že razglašene za neustavne.

Nujno je, da Ministrstvo pridobi pravno mnenje o skladnosti z Aarhuško konvencijo in s postopkovnimi zahtevami ZVO-2.

4. Priporočila Svetovne zdravstvene organizacije (WHO)

WHO priporoča Lnoč ≤ 40 dB, medtem ko osnutek dopušča bistveno višje vrednosti (48–55 dB). Predlagamo postopno znižanje mejnih vrednosti v smeri priporočil WHO ter vključitev načrta časovnega približevanja tem standardom.

Uredba, ki naj bi bila v osnovi namenjena varovanju pred prekomernim obremenjevanjem z okoljskim hrupom niti v eni točki ne upošteva novih spoznanj o škodljivih posledicah tovrstnega obremenjevanja za zdravje ljudi. Svetovna zdravstvena organizacija na osnovi utemeljenih analiz in raziskav povsem nedvoumno predstavlja, katere so tiste vrednosti hrupa, pri katerih še ni posledic za zdravje in te vrednosti so drastično nižje, kot jih dovoljuje Uredba. To je tudi v nasprotju z načelom previdnosti (10. člen ZVO-2) in načelom preventive (9. člen ZVO-2).

Predlagane, izjemno visoke, mejne vrednosti so določene popolnoma arbitrarno, brez pojasnila, zakaj, ter tako ne omogočajo učinkovitega sodelovanja javnosti. Predlagane mejne vrednosti in izjeme, ki dopuščajo in legalizirajo povečevanje obremenjevanja, so s tem tudi v direktnem nasprotju z namenom in cilji ZVO-2 (4. člen).

5. Vetrne elektrarne kot specifičen vir hrupa

V osnutku uredbe vetrne elektrarne (VE) niso obravnavane ločeno, čeprav proizvajajo nizkofrekvenčni hrup, infrazvok in amplitudno modulacijo, ki jih standardni kazalci (Ldan, Lvečer, Lnoč, Ldvn) ne zaznajo.

Predlagamo dopolnitev definicije vira hrupa v 3. členu ter uvedbo posebnih kazalcev in mejnih vrednosti za vetrne elektrarne:

- o Linfraz (infrazvok $< 20 \text{ Hz}$) $\leq 83 \text{ dB(A)}$
- o Lnf (nizkofrekvenčni hrup $20\text{--}100 \text{ Hz}$) $\leq 115 \text{ dB(A)}$
- o Lamod (amplitudna modulacija) $\leq 3 \text{ Pa}$

Predlagamo določitev minimalnih varnostnih razdalj vetrnic do stanovanjskih objektov minimalno 1500–2000 m oz. ≥ 10 -kratnik višine vetrnice.

6. Metodologija in monitoring

Ocenjevanje hrupa VE mora vključevati linearne meritve brez A-filtra, ločeno analizo infrazvoka in nizkih frekvenc ter modeliranje po ISO 9613.

Predlagamo tudi obvezno letno spremljanje hrupa v obratovanju, z javno dostopnimi poročili.

7. Neskladja z Direktivo 2002/49/ES

Osnutek ne prenaša v celoti Komisijske direktive 2015/996/EU, saj še vedno uporablja zastarele metode ocenjevanja.

Povišuje dovoljene mejne vrednosti hrupa, namesto da bi sledil načelu postopnega zniževanja.

Ne določa jasnih obveznosti za vključitev VE v strateške karte hrupa in akcijske načrte.

Prav tako ne določa postopkov za petletno poročanje Evropski komisiji.

8. Nepravilna obravnava vetrnih elektrarn

V postopku priprave osnutka Uredbe opozarjamo na nepravilno in nesorazmerno obravnavo VE kot »industrijskih objektov«, ki temelji na določbah Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju .

Napačna pravna kvalifikacija

VE so po Energetskem zakonu (EZ-1) opredeljene kot energetska infrastruktura, ne kot industrijski objekti. Njihova primarna funkcija je proizvodnja električne energije, ne pa opravljanje industrijske dejavnosti. Uvrstitev v kategorijo industrijskih virov hrupa v

Uredbi je zgolj tehnična in ne more služiti kot podlaga za prostorsko enačenje VE z industrijskimi objekti. Z vidika zakonodaje (GZ-1, ZUREP-3, ZVO-2) spadajo VE med energetske infrastrukturne objekte ne industrijske.

V postopkih prostorskega in okoljskega načrtovanja se sicer obravnavajo podobno kot industrijski objekti zaradi vplivov, vendar pravno ostaja infrastrukturni objekt.

Povzetek: VE niso industrijski objekt, ker ne opravljajo industrijske dejavnosti, pravno spadajo med energetske infrastrukturne objekte, njihova namembnost, zakonodaja in prostorsko umeščanje pa to potrjujejo.

Prostorska neprimernost

Industrijski objekti so praviloma umeščeni v industrijske cone, kjer je pričakovano večje okoljsko breme. Vetrne elektrarne pa se umeščajo v odprt prostor, pogosto v bližino stanovanjskih območij in kmetijskih zemljišč, kjer prebivalci niso izpostavljeni drugim industrijskim obremenitvam. Enačenje z industrijo zato vodi v nepravilno obremenitev prebivalcev na podeželju.

Kršitev načela sorazmernosti in pravice do zdravega življenjskega okolja

Po 74. členu Ustave RS in 3. členu Zakona o varstvu okolja (ZVO-2) mora država zagotavljati, da so obremenitve prebivalcev sorazmerne z namenom posega. Če se vetrne elektrarne obravnava kot industrijske objekte, to prebivalcem nalaga nesorazmerno visoko obremenitev hrupa, ki ni primerljiva s tisto v industrijskih conah, kjer ljudje prostovoljno prebivajo v bližini industrije.

Neupoštevanje posebne narave hrupa vetrnih elektrarn

Hrup vetrnih elektrarn se razlikuje od industrijskega hrupa:

- je stalne narave (24/7), tudi ponoči,
- vključuje nizkofrekvenčne in infrazvočne komponente, ki jih industrijski obrati praviloma nimajo,
- lahko povzroča posebne vplive na zdravje in kakovost življenja prebivalcev.
- Umeščanje v isto kategorijo kot industrijo pomeni zmanjšano zaščito zdravja ljudi, kar je v nasprotju z 64. členom ZVO-2.

Kršitev Aarhuške konvencije

Po Aarhuški konvenciji mora biti javnosti zagotovljena možnost učinkovitega sodelovanja pri odločanju, ki vpliva na okolje in zdravje ljudi. Če se vetrne elektrarne formalno enačijo z industrijskimi objekti, a umeščajo zunaj industrijskih con, javnosti ni zagotovljena realna ocena vplivov in ni ustrezno varovana pravica do zdravega življenjskega okolja.

Predlogi

Predlagamo, da se v postopku priprave DPN:

1. vetrne elektrarne obravnavajo kot samostojna kategorija energetskih objektov,
2. določijo posebne in strožje mejne vrednosti hrupa, prilagojene njihovi stalni in nizkofrekvenčni naravi,
3. zagotovi učinkovito varstvo prebivalcev v skladu z Ustavo RS in Aarhuško konvencijo.

Zaključek

Menimo, da predlog uredbe v sedanji obliki ne zagotavlja niti ustavne skladnosti niti polne skladnosti z evropsko zakonodajo, še posebej v delu, ki se nanaša na vetrne elektrarne kot specifičen vir hrupa.

Predlagamo, da Ministrstvo:

- vključi neposredne reference na EU direktive in sodbo US RS,
- vzpostavi jasen mehanizem javne participacije,
- postopoma uskladi mejne vrednosti z zdravstvenimi priporočili WHO,
- dopolni uredbo z ločenimi določbami za vetrne elektrarne (kazalci, mejne vrednosti, minimalne razdalje),
- zagotovi skladnost metod ocenjevanja in monitoringa s standardi ISO in EU zahtevami.
- S tem bi bila uredba pravno trdna, strokovno utemeljena in skladna z zahtevami varstva zdravja ter pravic prebivalcev.

Priloga:

Pobuda Ministrstva za zdravje za ureditev zakonodaje glede nizkofrekvenčnega hrupa v okolju in problematike vplivov okolja na zdravje ljudi v okviru celovite presoje vplivov na okolje in presoje vplivov na okolje.

S spoštovanjem,

Občina Ankaran · Comune di Ancarano

KABINET ŽUPANA | GABINETTO DEL SINDACO
Župan | Il sindaco

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo RS

DATUM: 12. 09. 2025

Langusova ulica 4

NAŠ ZNAK: 3546-0001/2025

1000 Ljubljana

VAŠ ZNAK: 007-140/2025; 2025-2570-0038

ZADEVA: PRIPOMBE NA PREDLOG UREDBE O MEJNIH VREDNOSTIH KAZALCEV HRUPA V OKOLJU

Spoštovani,

Občina Ankaran ugotavlja, da je bil dne 30. 7. 2025 na spletnih straneh Ministrstva za okolje, podnebje in energijo z dokumentom št. 007-140/2025 objavljen **Predlog Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju** (v nadaljevanju cit. kot »Predlog Uredbe«). Hkrati je bil objavljen poziv na posredovanje pripomb in predlogov na ta predlog Uredbe v roku do dne 15. 9. 2025. Občina Ankaran v postavljenem roku podaja pripombe in predloge, kot so navedeni v nadaljevanju.

PREDLOG ŠT. 1: PREDLOG UREDBE SE UMAKNE IZ PROCEDURE IN NAJ SE PRIPRAVI NOV IN DRUGAČEN PREDLOG S STRANI OSEB, KI NISO »OBREMENJENE« S SODELOVANJEM PRI PRIPRAVI (NEUSTAVNE) UREDBE IZ LETA 2018

Občina Ankaran ugotavlja, da predlog Uredbe v 24. členu določa, da naj bi z dnem uveljavitve nove uredbe prenehala veljati Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju iz leta 2005 (Uradni list RS št. 105/05 in nasl. – v nadaljevanju cit. kot »Uredba 2005«). Izhodiščno pozitivno pravo, v katerega obravnavani predlog posega ter ga spreminja, predstavlja torej Uredba 2005. To pa pomeni, da izhodiščnega prava seveda ne predstavlja Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, ki je bila sprejeta leta 2018 (objavljena v Uradnem listu RS št. 43/18 in nasl. – v nadaljevanju cit. kot »Uredba 2018«) in ki jo je z odločbo št. U-I-441/18-23 z dne 6. 7. 2022 Ustavno sodišče RS razglasilo za neustavno. V nadaljevanju izpostavljene pripombe Občine Ankaran ter predlogi za spremembe tistih določb, ki nedopustno posegajo v pravice in interese njenih občanov, bodo glede na navedeno podane predvsem na način izpostavljanja razlik med Uredbo 2005 in sedanjim predlogom Uredbe iz leta 2025. Kot bo jasno razvidno iz nadaljevanja, pa so razlike med stanjem iz leta 2005 in tu obravnavanim predlogom iz leta 2025 takšne, da drastično znižujejo pravice posameznikov, ki želijo živeti v (nehrupnem) zdravem življenjskem okolju na račun pravic in »pravic« (zlasti industrijskih) povzročiteljev prekomernega hrupa. S predlogom Uredbe 2025 se to razmerje poskuša spraviti v sfere, ki že pomenijo izrazito kršitev ustavne pravice do zdravega življenjskega okolja iz 72. člena Ustave, ki določa sledeče:

»Vsakdo ima v skladu z zakonom pravico do zdravega življenjskega okolja, Država skrbi za zdravo življenjsko okolje. V ta namen zakon določa pogoje in načine za opravljanje gospodarskih in drugih dejavnosti.«

Neustavnost predlagane Uredbe sledi že iz navedene določbe Ustave RS. Pravni akt, ki lahko določi pogoje in načine za opravljanja dejavnosti, ki posega v ustavno pravico do zdravega življenjskega okolja, je glede na določbo 72. člena Ustave lahko le zakon in nikakor ne kar nekakšna uredba Vlade RS. Če bi bila sprejeta takšna, kot je predlagana, bi bila obravnavana Uredba, ter postopek njenega sprejemanja, neustavna še v mnogo nadaljnjih pogledih. Pregled predloga Uredbe namreč pokaže, da je v letu 2025 predlagano besedilo z nekaj nebitvenimi dodatki dobesedno enako besedilu s strani Ustavnega sodišča RS za neustavno razglašene Uredbe 2018. Predlagatelju Uredbe 2025 so seveda znani vsebinski razlogi zoper Uredbo 2018, ki so jih številni ustavni pobudniki na desetinah strani pravne argumentacije (uspešno!) uveljavljali v postopkih zoper Uredbo 2018 pred

Ustavnim sodiščem. Predlagatelju je znano tudi to, da je postopek sprejemanja Uredbe 2018 kot izrazito nasprotujoč načelom integritete in preprečevanju korupcije izrecno izpostavila tudi Komisija za preprečevanje korupcije (KPK). Kljub temu pa – nekako v posmeh pravni državi in njenim institucijam, torej že v osnovi neustavno – predlagatelj v letu 2025 brez vsak obrazložitve o navedenem predlaga sprejem uredbe v enakem besedilu, kot je bilo enkrat ocenjeno za neustavno. S tem v zvezi pa Občina Ankaran izpostavlja že kar šokantno okoliščino, ki je v tem, da so predlog Uredbe 2025 pripravili isti državni uradniki, ki so kršili pravila o integriteti in preprečevanju korupcije v letu 2018, ter isti državni uradniki, ki so kljub napotku Ustavnega sodišča o vzpostavitvi ustavnega stanja v roku enega leta za nov predlog potrebovali več kot tri leta – in to tako, da so v javno razpravo v končni fazi dali nespremenjeno (že za neustavno deklarirano) sedem let staro besedilo.

Druga precej šokantna splošna ugotovitev pa je v tem, da sedanji predlog Uredbe ter tudi njegova obrazložitev povsem izpušča umestitev predloga Uredbe v okvire prava Evropske unije. S tem v zvezi Občina Ankaran ugotavlja, da je že Uredba 2005 v 1. členu vsebovala izrecno navedbo, po kateri Uredba 2005 pomeni implementacijo Direktive 2002/49/ES Evropskega parlamenta in sveta o ocenjevanju in upravljanju okoljskega hrupa, sprejete dne 25. 6. 2002 (v nadaljevanju cit. kot: »Direktiva 2002/49/ES«). Isto Direktivo 2002/49/ES omenja tudi – kasneje za neustavno razglašena – Uredba 2018. Sedanji predlog Uredbe iz leta 2025 pa sklicevanje na to ključno okoljsko direktivo kar v celoti opušča. Pri tem pa predlog Uredbe iz leta 2025 drastično znižuje standarde varstva pred škodljivim hrupom glede na stanje iz Uredbe 2005, na način, da – kot bo natančneje obrazloženo v nadaljevanju – v bistvu izničuje realne možnosti za sankcioniranje povzročiteljev prekomernega hrupa. Predlog Uredbe torej na zelo mnogo točkah predvideva pravno ureditev, ki je v direktnem nasprotju z mnogo konkretnimi določbami Direktive 2002/49/ES ter tudi z njenim osnovnim namenom, ki je:

»da se predvsem izognemo, preprečimo ali zmanjšamo škodljive učinke izpostavljenosti okoljskemu hrupu.«

(Direktiva 2002/49/ES, 1. odstavek 1. člena).

PREDLOG ŠT. 2: ČRTA SE DOLOČBA 7. TOČKE 2. ODSTAVKA 2. ČLENA PREDLOGA UREDBE

V 2. odstavku 2. člena predloga Uredbe je naštetih 11 vrst hrupa oziroma načinov njegovega povzročanja, za katere naj se Uredba ne bi uporabljala. Za navedene kategorije naj (zgornje) mejne vrednosti hrupa torej sploh ne bi bile določene oz. naj bi bile te vrednosti nekako kar »neskončne«. Pregled teh izjem pokaže, da gre deloma za situacije, ki so pravno urejene z drugimi predpisi, deloma pa za situacije, ki zadevajo varstvo zdravja, obrambo države, varstvo pred naravnimi nesrečami in podobne aktivnosti v splošnem javnem interesu. Pri tem pa je izrazito izven tega okvira določba 7. točke 2. odstavka 2. člena predloga Uredbe, po katerem naj se Uredba ne bi uporabljala (ter bi s tem bil dopusten tudi smrtonosni »neskončen hrup«) za:

»hrup v okolju, ki (...) ga povzročajo ladje.«

Navedeno določbo je vsebovala že (kasneje za neustavno deklarirana) Uredba 2018. Predhodna Uredba 2005 takšne ureditve ni vsebovala. Že ob uveljavitvi Uredbe 2018 pa se je navedena določba pokazala kot določba, ki gospodarsko družbo Luka Koper ekskulpira glede kakršnegakoli povzročenega hrupa (gl. članek »Hrupne ladje, tihi odpustek Luki Koper«, www.siol.net, 19. 8. 2019). V postopku sprejemanja Uredbe 2018 je v poročilu za september 2018 prav glede te določbe Komisija za preprečevanje korupcije (KPK) zaznala »ravljanje v nasprotju z integriteto« in »neupravičeno favoriziranje določenih parcialnih interesov«. Kljub vsemu temu pa se enaka določba ponovno pojavlja v predlogu Uredbe 2025 kot 7. točka 2. odstavka 2. člena.

V zvezi s predvideno generalno izključitvijo veljavnosti Uredbe za hrup, ki ga povzročajo ladje, Občina Ankaran najprej trdi, da takšna določba izrazito nasprotuje pravu Evropske unije, ki velja tudi za Slovenijo ter slovenskega pravodajalca seveda zavezuje. Pregled določbe 2. odstavka 2. člena predloga Uredbe pokaže, da večina od skupaj 11 v določbo vključenih točk predstavlja povzemanje določb 2. odstavka 2. člena Direktive 2002/49/ES. Po mnenju Občine Ankaran navedena določba Direktive 2002/49/ES predstavlja izključno ureditev izjem, za katere naj Direktiva ne velja in ki so edine lahko pravno urejene brez zgornjih omejitev stopnje hrupa. **Državam članicam EU teh izjem torej ni dopustno arbitrarno širiti. Še najmanj pa je ta krog izjemnih situacij dopustno razširiti v sfere, ki gredo popolnoma izven in preko tistega, kar predstavlja vsebino, smisel in namen 2. odstavka 2. člena Direktive 2002/49/ES.** Točno to pa bi se zgodilo če bi bila določba 7. točke 2. odstavka 2. člena predloga Uredbe v končni fazi tudi sprejeta. Da je takšna arbitrarna širitev izjem

nedopustna s stališča prava EU, sledi nenazadnje tudi zato, ker takšne izjeme ne ureja nobena evropska pravna ureditev, niti v zelo pomorskih državah, kot sta npr. Italija ali Hrvaška (gl. npr. 1. čl. hrvaškega Zakona o zaščiti od buke – Ur. list RH št. 30/09).

Predlagana določba o izključitvi iz Uredbe hrupa, ki ga povzročajo ladje, je v nasprotju z mednarodnopravnimi zavezami Republike Slovenije tudi v mnogo nadaljnjih pogledih. Določba, ki hrup, ki ga povzročajo ladje, v bistvu dopušča do neomejene intenzitete (npr. tudi do smrtonosnih 200 decibelov), namreč izrazito nasprotuje tudi pravici iz 8. čl. Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP) kot jo razlaga in uporablja Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP). Vsaj v zadevah št. 2345/06 Dees proti Madžarski, št. 61260/08 Oluić proti Hrvaški in št. 4143/02 Moreno Gomez proti Španiji je ESČP zavzelo jasno stališče, da je kršitev 8. čl. EKČP lahko podana tudi kadar:

»intenziteta hrupa preseže s pravom določeno stopnjo«.

Če pravo, ki bi določalo najvišjo stopnjo hrupa, za določene situacije v neki državi sploh ne obstaja (kot bi bilo to v primeru, da se cit. 7. točke predloga Uredbe ne bi črtalo), pa obramba pred hrupom na navedeni način sploh ni mogoča in je takšna morebitna nacionalna pravna ureditev že v osnovi in vedno v nasprotju z EKČP. Podzakonski akt, ki pri določeni pogosti in precej običajni gospodarski dejavnosti legalizira neomejen in v principu lahko tudi smrtonosen hrup, je kot tak že v osnovi lahko le protiusraven, nasprotujoč vsaj ustavni pravici do zdravega življenjskega okolja iz 72. člena Ustave RS. Določba 7. točke 2. odstavka 2. člena predloga Uredbe nasprotuje še celi vrsti drugih določb Ustave RS. Določba je nenazadnje tudi nedoločna in s tem arbitrarna. Ni namreč jasno niti to, ali obsega (ter v neskončni intenziteti dopušča) morda tudi hrup turistične ladje, ki se v poznih nočnih ali zgodnjih jutranjih urah vrača v pristanišče z emitiranjem invazivne glasbe in glasnim vreščanjem zelo veselih turistov. Nedoločen in s tem potencialno arbitraren je sicer že sam pojem »hrupa, ki ga povzročajo ladje«, vsaj npr. glede vprašanja, ali res ladja povzroča hrup glasnega polnočnega megafona, ki je v rokah mornarja ali turističnega vodiča in ni del ladje, ipd. Morebitna takšna določba bi nenazadnje povzročala tudi neustavno diskriminacijo v širšem smislu. Če naj – s stališča večanja dobička ugodni – odpustek glede neomejeno hudega (tudi) nočnega hrupa uživajo ladjarji in/ali upravljalci pristanišč, bi ob spoštovanju ustavnega načela enakosti isto pravico morali uživati tudi upravljalci železnice, cestnega prometa, ali morda nočnega lovljenja divjadi. Kršitev cele vrste pravil in principov EU bi, nenazadnje, lahko uveljavljala tudi sosednja morska pristanišča, npr. tržaško. Neregulirana celonočna hrupna aktivnost v koprskem pristanišču in njegovem akvatoriju je ekonomsko – vendar pa tržno izrazito nelojalno – zagotovo bolj ugodna od poslovanja sosednjega tržaškega pristanišča v pogojih okoljsko mnogo bolj omejujoče italijanske zakonodaje.

PREDLOG ŠT. 3: ČRTAJO SE DOLOČBE 2. DO 8. ODSTAVKA 5. ČLENA PREDLOGA UREDBE

Občina Ankaran meni, da bi bilo varstvo pravic prebivalcev Slovenije in tudi varstvo pravic in interesov akterjev hrupnih dejavnosti zadostno zagotovljeno tako, da bi tudi za vse dejavnosti, ki so navedene v 2. do 8. odstavku 5. členu predloga Uredbe, veljale (splošne) mejne vrednosti hrupa, kot jih vsebuje Preglednica 1, na katero napotuje določba 1. odstavka 5. člena. Drastična povečanja teh mejnih vrednosti za dejavnosti iz 2. do 8. odstavka 5. člena predloga Uredbe za 15 in več decibelov (oziroma za do 30-krat!) so nepotrebna in zgolj spodbujajo akterje hrupa k opuščanju nujnih ukrepov ali opuščanju prehoda na zvočno manj obremenjeno opravljanje dejavnosti. Skladno s takšnim predlogom bi se morale črtati tudi Preglednice od 2. do 6. Priloge 1 oziroma bi se njihovo uporabo morale omejiti le na situacije iz drugih določb Uredbe.

Podrejeno takšnemu predlogu Občina Ankaran predlaga, da se določbe 2. do 8. odstavka 5. člena predloga Uredbe spremenijo tako, da zvišane mejne vrednosti veljajo zgolj za IV. in III. območje ter ne tudi za II. in I. območje.

PREDLOG ŠT. 4: ČRTAJO SE DOLOČBE 8. IN 9. ODSTAVKA 9. ČLENA PREDLOGA UREDBE

V zvezi s tem predlogom želi Občina Ankaran najprej opozoriti, da gre pri določbah 8. in 9. odstavka 9. člena predloga Uredbe že na prvi pogled za določbe, ki povzročiteljem hrupa omogočajo v celoti in popolnoma opuščati učinkovite ukrepe zoper čezmerno povzročanje hrupa. Cela vrsta v teh določbah navedenih pravnih pojmov je nedoločnih, takšnih da omogočajo arbitrarno razlago njihove vsebine s strani samega povzročitelja hrupa – in torej neustavnih ter tudi nasprotujočih vsebini in namenu Direktive 2002/49/ES. Arbitrarna in zato neustavna je zlasti formulacija o omejitvi dolžnih ukrepov povzročitelja hrupa na »ekonomsko upravičene ukrepe«. Ekonomsko (ne)upravičenost ukrepov si namreč – skladno z njegovimi poslovnimi načrti in stremljenjem k čim manj stroškov in s tem čim več dobička – lahko arbitrarno razlaga kar sam povzročitelj hrupa. Isto velja za možno odklanjanje ukrepov iz razloga, ker da so »načrtovani ukrepi pasivne protihrupne zaščite«. Tudi obseg navedenega lahko sam sebi določa povzročitelj hrupa sam, ki te ukrepe, brez da bi resnično karkoli naredil, lahko »načrtuje« desetletja. Nedopustno in neustavno je tudi opuščanje dolžnosti ukrepanja v statično neustreznih prostorih ali tam, kjer bi varstvo pred hrupom moralo biti upoštevano, pa ni bilo (gl. 3. točko obeh odstavkov). Določba 4. točke 9. odstavka 9. člena predloga Uredbe pa je že kar absurda. Povzročitelju hrupa, ki je hkrati lastnik objekta, kjer se povzroča hrup, namreč omogoča opustitev ukrepov že kar s samo povzročiteljevo »odklonitvijo« njegove lastne izvedbe takšnih ukrepov (?!).

PREDLOG ŠT. 5: V DOLOČBI TOČKE A) 1. ODSTAVKA 4. ČLENA PREDLOGA UREDBE SE DODA: »KAR VKLJUČUJE TUDI ZAVAROVANA OBMOČJA NARAVE.«

V eni od predhodnih Uredb o hrupu (Uradni list RS št. 45/1995) jer bilo v območje I. stopnje varstva pred hrupom nekoč že vključeno tudi območje nacionalnih parkov in krajinskih parkov. Glede na vsebino zaščite, ki tem parkom pritiče, je takšna pravna ureditev tudi edino logična in utemeljena. Občina Ankaran zato predlaga, da se navedena pravna ureditev sprejme (tudi) v okviru sprejema obravnavane uredbe, na način, da se v točki a) 1. odstavka 4. člena predloga Uredbe za besedilom »obsega mirno območje na prostem« doda besedilo:

»kar vključuje tudi zavarovana območja narave.«

Gregor Strmčnik
ŽUPAN

POSLANO: - prejemniku priporočeno – AR na naslov Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo na naslov Langusova 4, 1000 Ljubljana in po elektronski pošti na naslov: gp.mope@gov.si

Goriški Vrh, 15. 9. 2025

MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

Langusova ulica 4

1000 Ljubljana

**ZADEVA: PRIPOMBE NA OSNUTEK UREDBE O MEJNIH VREDNOSTIH
KAZALCEV HRUPA V OKOLJU**

Spoštovani,

posredujem pripombe in predloge k objavljenemu osnutku Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (43/18, 59/19, 44/22 – ZVO-2), v zvezi z obveznostjo Vlade RS, da v skladu z odločbo Ustavnega sodišča RS U-I-441/18-23 z dne 6. 7. 2022 odpravi ugotovljeno protiustavnost najkasneje do 22. 7. 2023.

PRIPOMBE NA UREDBO 2025

1. Pravna podlaga in skladnost z evropsko zakonodajo

V osnutku uredbe so navedene določbe ZVO-2, manjkajo pa neposredne reference na Direktivo 2002/49/ES in Komisijsko direktivo 2015/996/EU, kar izpostavlja tudi Ustavno sodišče RS.

Predlagam dopolnitev obrazložitve z navedbo teh direktiv in pojasnilom o njihovem prenosu v slovenski pravni red.

2. Javno sodelovanje

Ustavno sodišče je že ugotovilo protiustavnost prejšnje uredbe zaradi pomanjkljive javne participacije. Tudi novi osnutek ne vzpostavlja jasnega mehanizma za zbiranje, obravnavo in objavo odzivov na pripombe.

Predlagam uvedbo sistematičnega postopka javne obravnave, z obveznim poročilom o odzivih Ministrstva.

3. Ustavna skladnost in Aarhuška konvencija

Predlog uredbe v veliki meri temelji na obstoječih določbah, ki so bile že razglašene za neustavne.

Nujno je, da Ministrstvo pridobi pravno mnenje o skladnosti z Aarhuško konvencijo in s postopkovnimi zahtevami ZVO-2.

4. Priporočila Svetovne zdravstvene organizacije (WHO)

WHO priporoča $L_{noč} \leq 40$ dB, medtem ko osnutek dopušča bistveno višje vrednosti (48–55 dB). Predlagam postopno znižanje mejnih vrednosti v smeri priporočil WHO ter vključitev načrta časovnega približevanja tem standardom.

Uredba, ki naj bi bila v osnovi namenjena varovanju pred prekomernim obremenjevanjem z okoljskim hrupom niti v eni točki ne upošteva novih spoznanj o škodljivih posledicah tovrstnega obremenjevanja za zdravje ljudi. Svetovna zdravstvena organizacija na osnovi utemeljenih analiz in raziskav povsem nedvoumno predstavlja, katere so tiste vrednosti hrupa, pri katerih še ni posledic za zdravje in te vrednosti so drastično nižje, kot jih dovoljuje Uredba. To je tudi v nasprotju z načelom previdnosti (10. člen ZVO-2) in načelom preventive (9. člen ZVO-2).

Predlagane, izjemno visoke, mejne vrednosti so določene popolnoma arbitrarno, brez pojasnila, zakaj, ter tako ne omogočajo učinkovitega sodelovanja javnosti. Predlagane mejne vrednosti in izjeme, ki dopuščajo in legalizirajo povečevanje obremenjevanja, so s tem tudi v direktnem nasprotju z namenom in cilji ZVO-2 (4. člen).

5. Vetrne elektrarne kot specifičen vir hrupa

V osnutku uredbe vetrne elektrarne (VE) niso obravnavane ločeno, čeprav proizvajajo nizkofrekvenčni hrup, infrazvok in amplitudno modulacijo, ki jih standardni kazalci (L_{dan} , $L_{večer}$, $L_{noč}$, L_{dvn}) ne zaznajo.

Predlagamo dopolnitev definicije vira hrupa v 3. členu ter uvedbo posebnih kazalcev in mejnih vrednosti za vetrne elektrarne:

- o L_{infraz} (infrazvok < 20 Hz) ≤ 83 dB(A)
- o L_{nf} (nizkofrekvenčni hrup 20–100 Hz) ≤ 115 dB(A)
- o L_{amod} (amplitudna modulacija) ≤ 3 Pa

Predlagamo določitev minimalnih varnostnih razdalj vetrnic do stanovanjskih objektov minimalno 1500–2000 m oz. ≥ 10 -kratnik višine vetrnice.

6. Metodologija in monitoring

Ocenjevanje hrupa VE mora vključevati linearne meritve brez A-filtra, ločeno analizo infrazvoka in nizkih frekvenc ter modeliranje po ISO 9613.

Predlagamo tudi obvezno letno spremljanje hrupa v obratovanju, z javno dostopnimi poročili.

7. Neskladja z Direktivo 2002/49/ES

Osnutek ne prenaša v celoti Komisijske direktive 2015/996/EU, saj še vedno uporablja zastarele metode ocenjevanja.

Povišuje dovoljene mejne vrednosti hrupa, namesto da bi sledil načelu postopnega zniževanja.

Ne določa jasnih obveznosti za vključitev VE v strateške karte hrupa in akcijske načrte.

Prav tako ne določa postopkov za petletno poročanje Evropski komisiji.

8. Nepravilna obravnava vetrnih elektrarn

V postopku priprave osnutka Uredbe opozarjamo na nepravilno in nesorazmerno obravnavo VE kot »industrijskih objektov«, ki temelji na določbah Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju .

Napačna pravna kvalifikacija

VE so po Energetskem zakonu (EZ-1) opredeljene kot energetska infrastruktura, ne kot industrijski objekti. Njihova primarna funkcija je proizvodnja električne energije, ne pa opravljanje industrijske dejavnosti. Uvrstitev v kategorijo industrijskih virov hrupa v Uredbi je zgolj tehnična in ne more služiti kot podlaga za prostorsko enačenje VE z industrijskimi objekti. Z vidika zakonodaje (GZ-1, ZUREP-3, ZVO-2) spadajo VE med energetske infrastrukturne objekte ne industrijske.

V postopkih prostorskega in okoljskega načrtovanja se sicer obravnavajo podobno kot industrijski objekti zaradi vplivov, vendar pravno ostaja infrastrukturni objekt.

Povzetek: VE niso industrijski objekt, ker ne opravljajo industrijske dejavnosti, pravno spadajo med energetske infrastrukturne objekte, njihova namembnost, zakonodaja in prostorsko umeščanje pa to potrjujejo.

Prostorska neprimernost

Industrijski objekti so praviloma umeščeni v industrijske cone, kjer je pričakovano večje okoljsko breme. Vetrne elektrarne pa se umeščajo v odprt prostor, pogosto v bližino stanovanjskih območij in kmetijskih zemljišč, kjer prebivalci niso izpostavljeni drugim industrijskim obremenitvam. Enačenje z industrijo zato vodi v nepravilno obremenitev prebivalcev na podeželju.

Kršitev načela sorazmernosti in pravice do zdravega življenjskega okolja

Po 74. členu Ustave RS in 3. členu Zakona o varstvu okolja (ZVO-2) mora država zagotavljati, da so obremenitve prebivalcev sorazmerne z namenom posega. Če se vetrne elektrarne obravnava kot industrijske objekte, to prebivalcem nalaga nesorazmerno visoko obremenitev hrupa, ki ni primerljiva s tisto v industrijskih conah, kjer ljudje prostovoljno prebivajo v bližini industrije.

Neupoštevanje posebne narave hrupa vetrnih elektrarn

Hrup vetrnih elektrarn se razlikuje od industrijskega hrupa:

- je stalne narave (24/7), tudi ponoči,
- vključuje nizkofrekvenčne in infrazvočne komponente, ki jih industrijski obrati praviloma nimajo,
- lahko povzroča posebne vplive na zdravje in kakovost življenja prebivalcev.
- umeščanje v isto kategorijo kot industrijo pomeni zmanjšano zaščito zdravja ljudi, kar je v nasprotju z 64. členom ZVO-2.

Kršitev Aarhuške konvencije

Po Aarhuški konvenciji mora biti javnosti zagotovljena možnost učinkovitega sodelovanja pri odločanju, ki vpliva na okolje in zdravje ljudi. Če se vetrne elektrarne formalno enačijo z industrijskimi objekti, a umeščajo zunaj industrijskih con, javnosti ni zagotovljena realna ocena vplivov in ni ustrezno varovana pravica do zdravega življenjskega okolja.

Predlogi

Predlagam, da se v postopku priprave DPN:

1. vetrne elektrarne obravnavajo kot samostojna kategorija energetskih objektov,
2. določijo posebne in strožje mejne vrednosti hrupa, prilagojene njihovi stalni in nizkofrekvenčni naravi,

3. zagotovi učinkovito varstvo prebivalcev v skladu z Ustavo RS in Aarhuško konvencijo.

Zaključek

Menim, da predlog uredbe v sedanji obliki ne zagotavlja niti ustavne skladnosti niti polne skladnosti z evropsko zakonodajo, še posebej v delu, ki se nanaša na vetrne elektrarne kot specifičen vir hrupa.

Ministrstvo naj:

- vključi neposredne reference na EU direktive in sodbo US RS,
- vzpostavi jasn mehanizem javne participacije,
- postopoma uskladi mejne vrednosti z zdravstvenimi priporočili WHO,
- dopolni uredbo z ločenimi določbami za vetrne elektrarne (kazalci, mejne vrednosti, minimalne razdalje),
- zagotovi skladnost metod ocenjevanja in monitoringa s standardi ISO in EU zahtevami.
- S tem bi bila uredba pravno trdna, strokovno utemeljena in skladna z zahtevami varstva zdravja ter pravic prebivalcev.

